

Aandachtsgebied: Samenleving
Team Beleid
E-mailadres: P.MolLous@barneveld.nl
Telefoonnummer: 06-21581712

Raadsvoorstel nr. 4778
Barneveld, 27 mei 2026
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Versterking ondersteuning Centrum voor Jeugd en Gezin en inzet gespreksvoerders Jeugd

Samenvatting raadsvoorstel

Het jeugdstelsel staat onder druk door financiële tekorten en een groeiende, complexere zorgvraag. Daarom wordt ingezet op vroegsignalering, preventie en lichte, toegankelijke ondersteuning dicht bij huis, zoals via het CJG en de gespreksvoerders jeugd in Barneveld. Deze aanpak vraagt extra investeringen aan de voorkant, maar moet leiden tot betere, snellere hulp en minder zware zorg. Daarom is een beknopte business case opgesteld. Scenario 2 wordt voorgesteld als beste optie om deze verandering duurzaam en effectief door te voeren.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. De incidentele uitbreiding van de ondersteuning binnen het CJG Barneveld en bij de gespreksvoerders Jeugd conform scenario 2 – intensievere variant zoals voorgesteld vast te stellen.
2. Incidenteel € 200.000 (2026), € 400.000 (2027) en € 400.000 (2028) beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor de uitvoering van scenario 2 en dit te verwerken in de begroting voor de jaren 2026 t/m 2028.

1. Inleiding

Het jeugdstelsel staat landelijk en lokaal onder druk. Naast structurele financiële tekorten is er sprake van een toenemende en complexere zorgvraag onder jeugdigen en gezinnen. Dit vraagt om een andere manier van werken, waarin tijdige ondersteuning, het versterken van de eigen kracht en het normaliseren van opvoed- en opgroeivragen centraal staan. De Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 benadrukt daarom het belang van preventie, vroegsignalering en het bieden van passende ondersteuning zo dichtbij mogelijk.

Gemeente Barneveld voert al een groot deel van deze landelijke beweging uit. In het Lokaal Plan Hervormingsagenda Jeugd 2025–2028 is bewust gekozen voor het versterken van lichte en toegankelijke ondersteuning, met als doel om problemen vroegtijdig te signaleren en te voorkomen dat situaties verergeren en zwaardere jeugdzorg nodig is. Hiermee willen we jeugdigen en gezinnen sneller en beter helpen, terwijl tegelijkertijd de druk op specialistische zorg afneemt. Een belangrijk deel van deze inzet ligt bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Barneveld en de gemeentelijke gespreksvoerders Jeugd, die een cruciale rol spelen in het vroegtijdig signaleren, begeleiden en ondersteunen.

In de praktijk zien we dat deze beweging vraagt om ruimte en investering aan de voorkant. In het Lokaal Plan zijn voor drie acties extra middelen opgenomen om deze werkwijze te versterken. Inmiddels, na bijna een jaar uitvoering, blijkt dat dit principe breder geldt: meerdere acties binnen de Hervormingsagenda vragen om een tijdelijke intensivering om de gewenste transformatie daadwerkelijk te realiseren. Het gaat hierbij niet alleen om het voorkomen van kosten, maar vooral om het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van de ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen.

Om deze ontwikkeling goed te onderbouwen, hebben we een beknopte business case opgesteld voor CJG Barneveld en de gespreksvoerders Jeugd. Hierin maken we inzichtelijk wat nodig is om deze werkwijze duurzaam te versterken en welke effecten we verwachten. Daarbij kijken we nadrukkelijk niet alleen naar financiële opbrengsten, maar ook naar maatschappelijke resultaten, zoals minder doorverwijzingen naar zware zorg, snellere hulp, meer tevredenheid bij gezinnen en een groter gevoel van eigen regie.

Het betreft het volgende:

- Extra inzet van een Ondersteuner Huisarts Jeugd (OHJ) van het CJG versterkt de ondersteuning voor jeugdigen en hun gezinnen door te zorgen voor passender verwijzingen door de huisarts en vroegtijdige, laagdrempelige hulp.
- De uitbreiding van het groepsaanbod bij het CJG houdt in dat bijeenkomsten worden georganiseerd rond veelgevraagde thema's, gericht op het versterken van ouders en jeugdigen en het voorkomen van individuele jeugdhulptrajecten.
- Extra inzet coördinatie CJG Connect en CJG @home. CJG Connect brengt gezinnen in contact met een vrijwilliger of steungezin. Bij CJG @Home bieden ervaren vrijwilligers opvoedondersteuning aan gezinnen met kinderen van 0-18 jaar.
- De extra inzet van gespreksvoerders jeugd en de gedragswetenschapper is nodig om de methodiek van de verklarende analyse goed uit te kunnen voeren, waarmee inzicht wordt verkregen in welke factoren van invloed zijn op problematiek en hoe deze met elkaar samenhangen.
- De gedragswetenschapper wordt extra ingezet bij caseloadbesprekingen met gespreksvoerders jeugd, waarbij periodiek wordt beoordeeld of de ingezette hulp nog passend en nodig is.
- Koppeling van een vaste gespreksvoerder jeugd als contactpersoon aan een school, waardoor er snellere, duidelijkere en efficiëntere afstemming ontstaat, waardoor scholen beter ondersteund worden en sneller passend kunnen handelen.

Scenario 2 biedt hierin de beste balans. Dit scenario maakt het mogelijk om de gewenste inhoudelijke beweging daadwerkelijk te realiseren, is uitvoerbaar in de praktijk en levert naar verwachting zowel maatschappelijke als financiële opbrengsten op. Daarom stellen wij voor om in te stemmen met scenario 2.

Tegelijkertijd is het belangrijk te onderkennen dat gemeenten voor een succesvolle uitvoering afhankelijk zijn van voldoende structurele middelen. De Commissie Van Ark heeft in januari 2025 een zwaarwegend advies uitgebracht, waarin wordt geconcludeerd dat gemeenten momenteel onvoldoende middelen ontvangen om de jeugdzorgtaken uit te voeren. De extra middelen die gemeenten in 2026 en 2027 ontvangen, bieden tijdelijk ruimte om de ingezette beweging te versterken en verder vorm te geven.

2. Beoogd effect

Jeugd en gezinnen tijdig en laagdrempelig ondersteunen, de instroom in zwaardere jeugdhulp verminderen en de pedagogische basis en netwerken versterken. En snellere afronding van hulp, meer regie en betere samenwerking met het onderwijs, zodat passende ondersteuning sneller wordt ingezet.

3. Argumenten

1.1 Versterking van de Ondersteuner Huisarts Jeugd en preventieve voorzieningen van het CJG vermindert instroom in duurdere jeugdhulp.

Door vroegtijdige ondersteuning bij de huisarts, inzet van groepsaanbod en vrijwillige hulp via CJG Connect en CJG @Home worden lichte vragen tijdig opgevangen, escalatie voorkomen en individuele trajecten beperkt. Dit levert substantiële financiële besparingen op en versterkt de pedagogische basis.

1.2 Versterking van de gespreksvoerders Jeugd zorgt voor snellere afronding van hulp, meer regie en betere samenwerking met het onderwijs, zodat passende ondersteuning sneller wordt ingezet.

Door de inzet van gedragswetenschappers en het structureel werken met caseloadbesprekingen en verklarende analyses wordt de kwaliteit van duiding en besluitvorming versterkt, waardoor hulp gericht en sneller kan worden afgerond.

Extra inzet op gespreksvoerders voor het uitvoeren van verklarende analyses maakt het mogelijk om ook bij complexe casuïstiek regie te houden en tijdig passende hulp te organiseren.

De vaste koppeling van gespreksvoerders jeugd aan scholen zorgt voor kortere lijnen, beter wederzijds begrip en efficiëntere samenwerking, wat leidt tot snellere inzet van passende ondersteuning.

1.3 Scenario 2 biedt de beste verhouding tussen kosten en opbrengsten.

Bij een investering van € 200.000 in 2026 en € 400.000 in 2027 en in 2028 verwachten we een structurele besparing van € 600.000. Dit scenario maakt een snellere inzet van de Ondersteuner Huisarts Jeugd en vergroting van het groepsaanbod mogelijk en extra vrijwillige ondersteuning in gezinnen door meer inzet vrijwilligers en steungezinnen. En extra inzet van de gedragswetenschapper bij de gespreksvoerders Jeugd, extra inzet van gespreksvoerders Jeugd bij de Verklarende Analyse en een vaste koppeling van gespreksvoerders Jeugd aan scholen.

4. Kanttekeningen

1.1 Exacte besparingen zijn niet hard te voorspellen.

(Preventieve) effecten hebben altijd onzekerheid, maar landelijke gegevens, onderzoek (o.a. Buurtgezinnen) en lokale trends bevestigen de aannames. Scenario 2 blijft financieel sober en beperkt risico's.

1.2 Stijgende zorgvraag kan effect van preventie deels absorberen, maar niet investeren vergroot de druk op dure zorg.

Bij uitblijven van versterking neemt de instroom in zwaardere jeugdhulp naar verwachting toe, wat hogere kosten veroorzaakt dan de voorgestelde investering.

1.3 Vrijwilligerscapaciteit is niet onbeperkt, maar huidige groei is stabiel.

CJG heeft een goed functionerend vrijwillig netwerk; monitoring waarborgt tijdige bijsturing.

5. Financiën

Met deze investeringen is een bedrag gemoeid van € 200.000 voor 2026 (Q3 en Q4), € 400.000 in 2027 en € 400.000 in 2028. Het is de verwachting dat deze investeringen in het preventieve veld zullen leiden tot besparingen in de jeugdzorg. Wel is het onzeker wanneer deze besparingen zullen optreden. Ondanks dat in de business case al vanaf de 2de helft van 2026 wordt gerekend op besparingen, willen we deze mogelijke besparingen op basis van het voorzichtigheidsprincipe voor 2026 en 2027 nog niet in de begroting verwerken.

De dekking voor deze extra investeringen kan gevonden worden binnen de algemene reserve. Bij de Kadernota 2026 en de Jaarverslaggeving 2025 zijn eerder toegekende rijksmiddelen voor de Jeugdzorg (de Van Ark middelen) gestort in deze reserve, zodat hierop logischerwijs aanspraak gemaakt kan worden. Deze middelen zijn primair bedoeld om de periode te overbruggen totdat de beoogde baten van de Hervormingsagenda wel gerealiseerd kunnen worden.

Deze extra investeringen zullen na verloop van tijd geëvalueerd worden. Uit deze evaluatie zal moeten blijken of het wenselijk is om de investeringen structureel te maken.

- Kosten scenario 2:
 - Q3–Q4 2026: € 194.650
 - 2027: € 389.300
 - 2028: € 389.300
- Met deze investering verwachten we een structurele besparing van € 620.700.
- Dekking: wordt verwerkt in de begrotingswijziging 2026–2027–2028 binnen de kaders van de Hervormingsagenda Jeugd.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Bijgevoegde beknopte business case is in samenwerking met CJG Barneveld en de gespreksvoerders Jeugd tot stand gebracht.

b) Communicatie

Na besluitvorming wordt CJG Barneveld en de gespreksvoerders Jeugd op de hoogte gebracht van het besluit.

7. Vervolgstap

Bij een positief besluit informeren wij CJG Barneveld dat zij een aanvraag kunnen indienen voor een incidentele subsidie voor het derde en vierde kwartaal van 2026. Daarnaast kunnen zij de incidentele subsidieaanvraag voor 2027 en 2028 meenemen in de totale subsidieaanvraag voor de betreffende jaren.

De periode van 2026 tot en met 2028 zal worden benut om te verkennen wat de structurele implicaties zijn.

8. Bijlagen

Beknopte business case Versterking ondersteuning Centrum voor Jeugd en Gezin en inzet gespreksvoerders Jeugd

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J. van der Tak